

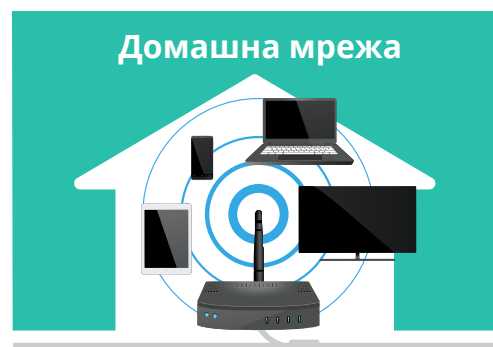
Домашни мрежи

Домашната мрежа во овозможува да користите интернет дома, а интернет врската истовремено можат да ја користат повеќе апарати.

Што е домашна мрежа?

Домашна мрежа е израз што се користи за да се опише безжична или кабловска интернет врска во вашиот дом.

- Вие се вклучувате во интернет или безжично преку вашиот домашен Wi-Fi или, за некои апарати, со користење на кабел.
- За да се поврзете со вашата домашна мрежа и интернет, ви треба апарат како што е десктоп компјутер, лаптоп, таблет, мобилен телефон или умен телевизор.

Низа апарати може да се поврзат со интернет користејќи ја вашата домашна мрежа

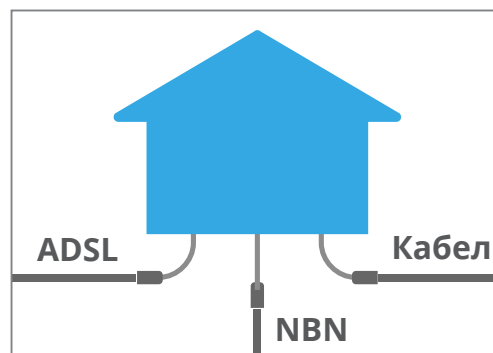
Што ми треба за домашна мрежа?

За домашна мрежа ви требаат интернет врска, интернет сметка и специјална опрема.

- Одбирањето на интернет компанија е слично на одбирањето на телефонска или компанија за струја.
- Интернет компанијата обично ќе ви ја даде неопходната опрема за да се поврзете со интернет. Интернет компаниите понекогаш се викаат **даватели на интернет услуги (internet service providers)** или скратено **ISP**.
- Вашиот дом се поврзува со интернет преку кабел, исто како вашиот домашен телефон.

Постојат три вида домашни интернет врски:

- **ADSL** ги користи истите жици како вашиот домашен телефон.
- **Кабел** користи одделен кабел, слично како за платена телевизија.
- **NBN** користи нови кабли што се поврзани со нова инфраструктура, што неодамна е инсталирана во или близу вашата улица. Ако сеуште не е инсталирана, тоа ќе се случи во следните неколку години.

Три главни вида на интернет врска

Домашни мрежи

- Во вашиот дом интернет кабелот е поврзан со една специјална кутија наречена **рутер (router)**, што некогаш се нарекува **модем** или **gateway**.
- Рутерот користи Wi-Fi за да го сподели интернетот со вашите апарати и да создаде безжична **домашна мрежа**.

Како се поврзувам со мојата домашна мрежа преку Wi-Fi?

Wi-Fi рутерот што доаѓа со вашата интернет врска ќе има име и лозинка. Вие ги внесувате името и лозинката во секој апарат што сакате да биде вклучен во вашата домашна мрежа. Ова се главните чекори:

1. Ќе ви треба име на вашата Wi-Fi мрежа – обично можете да ја најдете отпечатена одоздола на рутерот.
2. Во карактеристиките (settings) на вашиот апарат, најдете го името на мрежата и кликнете на него или потчукнете го. Ќе видите простор за **Password (лозинка)**.
3. Лозинката за оваа Wi-Fi мрежа исто така ќе ја најдете отпечатена одоздола на рутерот.
4. Внесете ја лозинката во просторот **Password**. Кога ја впишувате, посветете особено внимание на малите и големите букви, и не ја мешајте нулата со буквата **O**.
5. Вашиот апарат ќе ја запамети лозинката и во иднина автоматски ќе се вклучува во мрежата.
6. Ако не сакате апаратот да се вклучува автоматски, потчукнете на врската во **Settings** и кликнете или потчукнете на **Forget this network**.

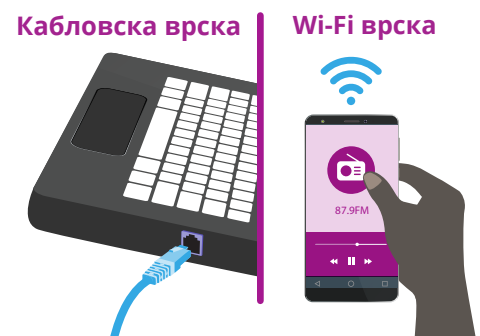

За домашна Wi-Fi мрежа потребна е лозинка

Како се вклучувам во мојата домашна мрежа со помош на кабел?

Некои апарати треба да се поврзат со вашата домашна врска со помош на кабел, наместо преку Wi-Fi. Кога апаратот е вклучен преку кабел, вие не можете да го ставате на разни места низ домот откако сте го поврзале со рутерот.

- Многу апарати, како што се мобилни телефони и таблети, може да бидат поврзани само со Wi-Fi мрежа. Но десктоп компјутерите и поголемите лаптопи обично може да бидат вклучени преку кабел.
- Кабелот на двата краја има четириаголни приклучоци. Тој вид на кабел се вика **Networking** кабел, или **Ethernet** кабел, или **RJ45** кабел.

Вклучете се на интернет преку Wi-Fi или кабел

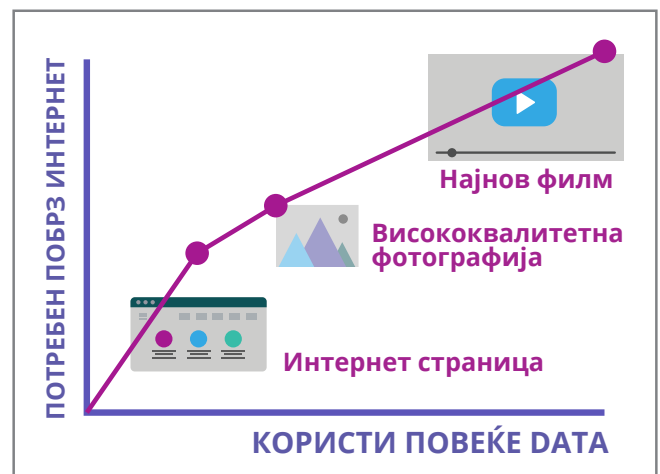
Домашни мрежи

- За да поврзете некој апарат, вметнете го едниот крај на Networking кабелот во специјалната вдлабнатина во апаратот, а другиот крај во слична вдлабнатина (исто така наречена **networking port**) на рутерот.
- Ако апаратот е поврзан со кабел, не треба да одбирате мрежа или да впишувате лозинка.

Интернет брзина на вашата домашна мрежа

Кога станува збор за брзина на мрежата, побрзо обично значи подобро.

- Брзината на вашата врска со интернетот определува како интернетот ќе работи за вас.
- Сè што читате или гледате од интернет е data што доаѓа низ врската.
- За да се прикаже содржина како што е текст, потребно е многу помало количество на data одошто кога станува збор за фотографија. На фотографиите, пак, им треба помалку data одошто на музиката, а на музиката обично ѝ треба помалку data одошто на видеата.
- Побрза интернет врска побрзо прикажува интернет страници.
- Поради бавна врска видеата може да застануваат и пак да почнуваат.
- Ако само читате написи, веројатно не ви треба најбрз интернет.
- Понекогаш интернетот станува бавен затоа што многу луѓе во вашата околина, или кај вас дома, во исто време користат интернет.

Некои видови содржини користат поголеми количества на data одошто други

„Кога станува збор за брзина на мрежата, побрзо обично значи подобро.“

Домашни мрежи

Што е NBN?

За многумина NBN ќе го направи интернетот побрз

- **National Broadband Network (NBN)** е нов начин на поврзување со интернет.
- Тој е веќе на располагање во милиони домови, а во најголем дел од останатите ќе биде достапен за две до три години.
- NBN користи понова и побрза технологија, за да овозможи побрзи интернет врски.
- Со побрз интернет вие посигурно ќе гледате видеа, фотографиите ќе се појавуваат побрзо и, општо земено, сè што правите на интернет ќе биде многу побрзо.
- NBN е особено корисен ако кај вас дома повеќе луѓе користат интернет во исто време.
- На крај, NBN ќе ги замени сите сегашни телефонски жици, па телефонските разговори ќе ги водите преку интернет. Кога ќе се вклучите во NBN, ќе ви треба нова опрема и можеби нов телефонски број.

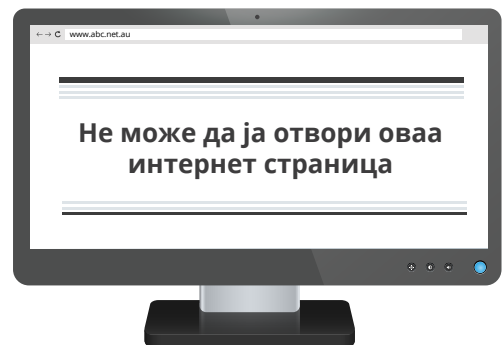

National Broadband Network (NBN)
ќе овозможи побрзи интернет
врски

Што ако мојата домашна мрежа не може да се вклучи во интернет?

Понекогаш работите не функционираат најдобро, но има начини како повторно да се вклучите на интернет.

- Ако вашите апарати повеќе не отвораат интернет страници, можеби сте ја загубиле интернет врската.
- Исклучете го рутерот, почекајте една минута и повторно вклучете го. Почекајте неколку минути да проработи. Тоа го решава мнозинството проблеми, бидејќи му овозможува на рутерот да се репрограмира.
- Кога рутерот работи исправно, повеќето светилки на неговиот преден дел светат зелено.
- Меѓутоа, ако тоа не помага, јавете се на линијата за помош на вашата интернет компанија. Пред тоа запишете го бројот на моделот на рутерот и следете ги упатствата на техничарот на компанијата.

Интернет страници
нема да се отвораат
ако не сте поврзани со
интернет